

कर्माणि स्वर्ग्यः पंथा इति न चेत्तर्हि कथं मे मत्समक्षं मदर्थं वा कर्माणि चक्रिरे प्राज्ञः स्वर्गार्थिन इति शेषः अतस्तानि स्वर्ग्याण्येवेति भावः मंत्रसिद्धानि मंत्रैः प्रकाशितानि ॥ १३ ॥ आत्मानमिति दृढवादी दृढनिश्चयः पुमान्यथात्मानं इति एति गुणाभाव आर्षः यदेव तारूपं जानीते अयमहमस्मि सांबशिव इति तथैवेह लोके शास्त्रे वा सिद्धिस्तत्तदेव तादात्म्यरूपा इष्यते तं यथा यथोपासते तथेतः प्रेत्य भवतीति श्रुतेः अथागमो यांयां देवतां निराहृतस्यास्तस्यास्ताद्वाव्यमनुभवतीति स्मृतेश्च तत्र कति प्रकारा सिद्धिरित्यत आह मासेति माघादिभिर्मासैः शुक्लैर्धर्मासैः शिशिरादिभिर्ऋतुभिश्च आदित्यमार्गप्रामिरूपा एका सिद्धिः क्रममुक्तिस्थानभूतब्रह्मलोकावाप्तिफला तथा श्रावणादिभिर्मासैः कृष्णैर्धर्मासैः वर्षादिभिर्ऋतुभिः शशिमार्गप्रामिरूपा द्वितीया सिद्धिः पुनरावृत्तिस्थानभूतस्वर्गलोकावाप्तिफला तथामार्गद्वयानपेक्षा आध्यात्मिकमाधिभौतिकं वा विमुक्तमुपासीनानां देहांते तारकब्रह्मावाप्तिरूपा तृतीया सद्योमुक्तिफला तथा च श्रुतयः स एतान् ब्रह्मगमयति न स पुनरावर्तते इति तथा एतमेवाध्वानं पुनर्निवर्तत इति तथा अहिजंतोः प्राणेषूल्कममाणेषु रुद्रस्तारकं ब्रह्म व्याचष्टे येनासावमृती भूत्वा मोक्षी भवतीति चक्रमेण ज्ञेयाः ॥ १४ ॥ ईहंत इति तदिदं आदित्यशशितारकात्मकं सिद्धिचयं कर्मसंज्ञितं कर्मफलत्वेनाभिहितं ईहंते कामयंते सर्वभूतानि तस्मात्कर्माधिकारस्थानं गार्ह

कर्माणि वैदिकान्यस्य स्वर्ग्यः पंथास्त्वनुत्तमः ॥ कथं मे सर्वकर्माणि मंत्रसिद्धानि चक्रिरे ॥ १३ ॥ आत्मानं दृढवादीति तथा सिद्धिरिहेष्यते ॥ मासार्धमासाकृतव आदित्यशशितारकं ॥ १४ ॥ ईहंते सर्वभूतानि तदिदं कर्मसंज्ञितं ॥ सिद्धिक्षेत्रमिदं पुण्यमयमेवाश्रमो महान् ॥ १५ ॥ अथ ये कर्मनिंदंतो मनुष्याः कापथंगताः ॥ मूढानामर्थहीनानां तेषामेनस्तु विद्यते ॥ १६ ॥ देववंशान् पितृवंशान् ब्रह्मवंशांश्च शाश्वतान् ॥ संत्यज्य मूढावर्तंते ततो यांत्यश्रुतीपथं ॥ १७ ॥ एतद्वोस्तु तपोयुक्तं ददामीत्यृषिचोदितं ॥ तस्मात्तत्तद्व्यवस्थानंतपस्वितप उच्यते ॥ १८ ॥

स्थमेव सिद्धिक्षेत्रं पुण्यश्रायमाश्रमो महान् ॥ १५ ॥ अन्यथा दोषमाह अथेति निंदंतः निंदां कृत्वा कापथं त्वदुक्तं त्यागमार्गं ये गतास्तेषां एनः पापं विद्यते ॥ १६ ॥ आदित्यशशितारकाख्यसिद्धिचयानादरे दुर्गतिमाह देवेति वंश इव वंशोर्चिरादि पूर्वोपेतत्वान्मार्गः देववंशो देवयानमार्गः तथा पितृवंशः पितृयानमार्गः ब्रह्मवंशो ब्रह्मावाप्तिमार्गः तत्प्राप्त्युपायबहुत्वात्पत्येकं बहुवचनं एषां त्यागेन अश्रुतीपथं क्षुद्रदं दशूकादयो निंयांति श्रुतीनिर्द्वैर्घ्यमार्षं ॥ १७ ॥ एतत्कर्मवोयुष्माकमस्तु तच्च तपोयुक्तं उपासनायुक्तं उपासनाचात्रद्विविधा अध्यात्मं अधियज्ञं च तत्र यज्ञांगेऽश्वादौ विराट् दृष्टिरूपा वा अश्वस्य मेधस्य शिर इत्यादिना विहितां त्यागाद्यात्विमुक्तोपासनासो विमुक्तोपास्य इत्युपक्रम्य कतमच्चास्यस्थानं भुवोर्घ्राणस्य च यः संधिरित्यादिना विहिता एतेन द्विविधाप्युपासनाकर्मसमुच्चितैव कर्तव्येति दर्शितं किंभूतं एतत्कर्म ददामीति ऋषिणामंत्रेण चोदितं तथा चेद्रवाक्यं कर्मकांडे देहिमेदमिति देवतोद्देशेन द्रव्यत्यागरूपं दानं कुरुतुभ्यं चाहं पुत्रपशुवर्गादिकं फलं दास्यामीति मंत्रार्थः यस्मादेवं तस्मात्तत्तत्तत्र तत्र मार्गे व्यवस्थानं निष्ठापूर्विका स्थितिस्त